

glazbalima, uporabi i funkciji napjeva, zapisivačima, situacijama zapisivanja, i tome slično. Na kraju je bibliografija korištenih izvora i literature, popis oko 250 skupljača i zapisivača napjeva uključenih u ovaj svezak, popis zastupljenih lokaliteta, analitički popis napjeva prema strukturi pjevanoga teksta i prema kadencama te popis prema prvome stihu napjeva. Cijelo je izdanje dvojezično — mađarsko i englesko, uključujući i sve tekstove pjesama. Usprkos stanovitim ogradama glede osnovne koncepcije ove serije, valja na kraju reći kako se radi o iznimno vrijednu djelu iza kojega stoji dugogodišnji marljiv, predan i minuciozan rad na analiziranju, uspoređivanju i interpretiranju analitičkih nalaza. Razumljivo je stoga da su u njemu u većoj ili manjoj mjeri sudjelovali gotovo svi istraživači središnje mađarske etnomuzikološke institucije — Muzikološkog instituta Mađarske akademije znanosti, kao što je i urednica ovoga sveska K. Paksa i njezin glavni suradnik I. Olsvai.

Naila CERIBAŠIĆ

Hrvatska tradicijska glazba, Nizinska, središnja, gorska i primorska Hrvatska = Croatian Traditional Music, Lowland, Central, Mountainous and Littoral Croatia, [2 kompaktna diska i popratna knjižica (14 str.)], ur./eds. Naila Ceribašić, Joško Čaleta, [ur. serije Zorica Vitez], Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb 2000., IEF 00/1-2.

Nakon što je 1999. g. izdao kompaktni disk pod naslovom *Obnavljamo baštinu*, Institut za etnologiju i folkloristiku je nastavio objavljivati zvučne zapise suvremenih izvedbi folklorne (tradicijske) glazbe. I dok je na disku iz 1999. predstavljen repertoar folklornih društava iz ratom poharanih mjesta u Hrvatskoj, na ovom je dvostrukom CD izdanju obuhvaćena cijela Hrvatska. Oba su izdanja plod šireg projekta dokumentiranja suvremenog stanja tradicijske kulture. Projekt je vodila etnologinja Zorica Vitez, a u dokumentiranju glazbenog segmenta te u pripremi kompaktnih diskova sudjelovali su etnomuziko-

lozi Naila Ceribašić i Joško Čaleta te tonski majstor Vito Gospodnetić.

Ovo je dosad najveće diskografsko izdanje hrvatske folklorne glazbe, i po broju snimaka (79 snimaka u ukupnom trajanju od 2 sata i 22 minute) te zastupljenosti izvođača (gotovo 450 pjevača i svirača iz 65 mjesta) i po opsežnoj popratnoj knjižici koja sadrži: dvojezični (hrvatski i engleski) uvodni tekst i komentare za svaki snimak Naila Ceribašić, 19 fotografija izvođača (autori: Davor Šiftar, Vidoslav Bagur i Joško Čaleta) i 7 notnih zapisa koje je, prema snimcima s ovog CD izdanja, odabranima po stilskoj raznolikosti pojedinih glazbenofolklornih područja, izradio Joško Čaleta.

Hrvatska je tradicijska glazba predstavljena tehnički vrsno snimljenim primjercima zavičajnoga (lokalno specifičnoga) repertoara kakav njeguju i na smotrama izvode amaterske (uglavnom seoske) folklorne skupine, pridržavajući se u odabiru repertoara i stila izvođenja estetske koncepcije *izvornosti*. Takav je koncepcijski okvir i pristup tradiciji dominantan u javnoj praksi izvođenja folklorne glazbe u Hrvatskoj te su ga vjerojatno zato uvažili i priređivači ovoga izdanja, premda ga načelno — slijedom suvremenih etnomuzikoloških stajališta koja, kako se navodi u uvodu, "jednakovrijednima smatraju sve glazbe, glazbenike, vrste, načine i kontekste glazbovanja" — ne pretpostavljaju ostalim i drukčijim koncepcijama i pristupima tradiciji. Uvažavanjem okvirno istih uporišta u njegovanju tradicije te vremenskom podudarnošću uvrštenih izvedaba (snimljenih u kratkom razdoblju od 1997. do 2000.), priređivači su postigli da ovo CD izdanje, usto što donosi raznolikost oblika, sadržaja i načina izvođenja kojima se odlikuje hrvatska folklorna glazba, predstavlja stilski ujednačenu i koherentnu cjelinu. Ujedno, ono ima i dokumentarnu vrijednost zabilježbe glazbovanja u sferi seoskog folklornog amaterizma u Hrvatskoj krajem 1990-ih.

U rasporedu snimaka priređivači su uobičajenu etnomuzikološku podjelu na šest glazbenofolklornih područja Hrvatske prilagodili podjeli na četiri hrvatske regije, koju su u predstavljanju hrvatske tradicijske kulture zacrtali ostali segmenti zajedničkog projekta (etnografska sinteza i izložba). Tako na ovom izdanju možemo pratiti glazbu *nizinske, središnje, gorske i primorske* Hrvatske, od kojih je svaka predstavljena s otprilike dvadesetak snimaka. Time se narušila ravnoteža u zastupljenosti građe iz pojedinih glazbenofolklornih područja — na korist onih koji se podudaraju s cjelinom jedne regije, a na štetu onih združenih u istu regiju. Primjerice, glazbenofolklorno područje Slavonije i Baranje, zato što se podudara u cijelosti s nizinskom Hrvatskom, zastupljeno je s 20 primjera, za razliku od područja Istre i Kvarnera, koje je kao dio primorske Hrvatske predstavljeno s 10 primjera ili pak područja Međimurja i gornje Podravine koje je kao dio središnje Hrvatske zastupljeno sa samo 5 primjera. Nije se najboljim pokazalo ni prihvaćanje naziva *gorska Hrvatska* za dinarsko glazbenofolklorno područje. Samo 3 primjera potječu iz predjela kojima više-manje odgovara taj naziv (Lika, dijelom i Kordun), dok su ostali primjeri iz dalmatinskog zaleđa (8) te iz obalnih i otočnih mjesta sjeverne Dalmacije (7).

Navedena neujednačenost u zastupljenosti glazbenofolklornih područja ipak nije ugrozila cjelinu predstavljanja glazbenog repertoara kakav danas njeguju amaterske folklorne skupine. Snimljeni materijal sadrži uglavnom sve glazbene oblike i stilove izvođenja karakteristične za pojedino područje. Oni su predstavljeni dobro odabranim, zanimljivim i unutar pojedine regije pomno raspoređenim primjerima o čijim osobitostima, izvođačima i kontekstima izvođenja potanje saznajemo iz podataka u međusobno dobro umreženim komentarima napisanima za svaki snimak. Svo to gradivo dodatno osvjetljava i smještava u vrijeme i prostor uvodni tekst Naile Ceribašić kojim ona, između ostaloga, prikazuje i odnos samih izvođača spram tradicije koju njeguju, navodi načine na koje stječu glazbena znanja i vještine, opisuje strategije koje primjenjuju da bi očuvali starinsku praksu glazbovanja te se osvrće na mijene u repertoaru i stilu izvođenja, kao i na rodna i dobna prekoračenja tradicijskih normi glazbovanja. Tako opremljeno izdanje vrijedno je i kao dokument o prevladavajućem obliku postojanja folklornog glazbene tradicije danas, i kao dobar pregled njezinih tipičnih osobina, oblika i načina izvođenja te, osim što je (ili upravo zbog toga što je) i privlačno za slušanje, ono može korisno poslužiti kao priručnik u nastavnom procesu.

Grozdana MAROŠEVIĆ